Székesfejérvár, 1898. V. évfolyam, 67. szám. Kedd, augusztus 2.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: **Szent-István-utcza 3.**
Kiadóhivatal: **Számmer Imre könyvnyomdája.**

Orvoslás.

Az emberiség fejlődése gyakran csap át a félszegségekbe s amint a fejlődési irányoknak egyik-másik körében tul fejlődés áll elő, a társadalmi rend egyensulyát vesztve felbillen és ez a körülmény a legnagyobb zavarok, véres kitörések okozójává válik. Tudósok, figyelemmel kisérve az emberiség fejlődését, gyakran foglalkoztak e jelenséggel és az összes társadalmi bajokat a fejlődés egyensulyának hiányából vezetik le.

Igen érdekes e tekintetben egy doktrinair következő analógiája.

„A népek s az összemberiség élete teljesen hasonló az egyénekéhez, ezeknek is az a czéljuk, hogy egyéni fejlődésük tetőpontját elérhessék, ezeknek is épp ugy meg vannak testi, erkölcsi és szellemi igényeik. A testet táplálni kell, hogy az viszont a szellemi tevékenységet fentarthassa, ha azonban csak a hasára gondol, elzsirosodik és elbutul, ha testének csak bizonyos részeit ápolja és fejleszti, elveszti egyensulyát és csupán egyféle akcióra képes monstrum lesz belőle. Ha viszont neki ül a tanulásnak, amelyre mulhatlan szüksége van, de a mellett a testet teljesen elhanyagolja és elcsigázza, elpusztul, mielőtt tanulmányának hasznát vehetné, vagy életképtelen mániákussá válik.“

Ha egy nemzet életében a szellemi fejlődési irány jut tulsulyra s mellette az anyagi, fizikai fejlődés elmarad, a kereskedelem pang, a fizikai ember elsatnyul, — akkor ez a nemzet könnyen ki van téve a fizikailag fejlett barbár nemzetek elnyomásának, a kereskedelmileg fejlett népek kizsákmányolásának.

Ha ismét valamely nemzet kulturailag marad el, úgy mindig tartania kell, hogy más, miveltebb nemzetek hálójába kerül, mely által nemzeti jellegét veszti.

A világtörténelem klasszikus példákkal szolgál az ilyen felemás nemzetek romlását illetőleg. A görög nép tönkre ment az anyagi, a római az erkölcsi fejlődés hiánya miatt. A kis finn népet általános müveltsége védi meg attól, hogy nemzeti jellegét a szláv tengerben megtartsa.

A fejlődés arany középutjának megállapitása tehát igen nagy fontosságu feladat, ha csak a társadalom gazdaságtan terén is, mely szintén mutat fel elhibázott fejlődési irányokat. Igy pld. a mult század végén és a jelen század elején a merkantilismus a produktivitást tekintette fő czélul s mellette más tekintetek egészen eltörpülnek, természetesen „laisses fair laisses passer.“ Igy fejlődtek ki a romboló társadalmi bajok a szocializmus, anarchia stb. képében.

Ezen bajok rohamos terjedése és a társadalomgazdaság egyensulyának felbillentése okozta azt, hogy Francziaországban nagyhatásu mozgalom indult meg, az egyensuly helyreállitására egyetlen, nagykiterjedésü társadalmi intézmény által, melynek találó neve: „Muse sociale“, társadalmi muzeum. Ezen intézmény a nép anyagi és szellemi egyöntetü fejlődésének előmozditását tüzte ki feladatává s jelentősége sokkal nagyobb, semmint csak Francziaországban keltene feltünést, mert ez intézmény fontosságát felismerve az egész müvelt világon folynak a tervezgetések megtonositása iránt.

Ezen intézmény felöleli a társadalmi működések összes ágait s e tekintetben némileg hasonlitható a mi „Nemzeti Szövetség“-ünkhöz, de sokkal több realitással: mert nagy alapitványokkal, eszközökkel rendelkezik.

A szocziális kérdések terén támogatja a szakszövetkezetek alapitását, a fiatal munkásokat tanittatja mesterségükre, felügyel a munkásszerződések kötésénél. A társadalmi egészségügy terén védi a munkások életét és egészségét, rendezi a lakásügyet, a baleset biztositást, a takarékosság érzetét elősegiti s az épületes szórakozás czéljából óriási könyvtárakat állit fel és egy külön könyvtárat, melyben csak társadalomgazdasági művek vannak eddig is mintegy 9000 kötettel.

Ha ezen nagy arányu egyesületről és

A ki nem volt a kontraktusban.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: **Kincs István.**

El volt számlálva, hány forint készpénz, hány magyar hold szántó, rét meg legelő; ennyi meg ennyi kereszt gabona karcz fejében, a párbér is hoz pár pöngőt, a bucsuztatók meg épen tiszteségesen hajtanak, csak értse öket ugy összekomponálni, hogy a halotton kivül a többi mind riva fakadjon. Mindezekért pedig kerestetik Fejérlakra egy egzamentet végezett kántortanitó. Ki lehet bárkicsoda, bármicsodanémü házból, vagy rendből a tudománya elégséges lészen. Föltétel mindössze egy köttetik ki, hogy legény-ember lett légyen.

A pályázatot tehát kihirdették. Sok ember rázta a fejét, mikor ezt az utolsó föltételt olvasta. Mi lelhette a fejérlakiakat, hogy ilyen mellékes dologba kapaszkodnak? De hát belekapaszkodtak s kinek mi gondja rá. Ők tudják, miért kell nekik legény-ember kántor.

A pályázók sorba jelentkeztek, mert hát jeles állás volt a fejérlaki kántorság. Más faluban plébániának is bevállanék, nem csoda, hogy huszan-harminczan is törik magukat utána.

A sok közül kivált egy huszonnyolczharmincz éves ember. Szunyog Imre volt a neve. Honnan került, honnan s., senki se tudta. Elég az hozzá, hogy pályázott s hogy az összes kántorokat a pályázaton agyonveri, az már olyan bizonyos, a mint hogy a holdvilág csak éjnek idején adja a világosságát. Hangja olyan van, hogy megremegnek rá a templomablakok, az orgonálásban külömb mester, mint Fülöp János a csizmavarrásban, pedig a budapesti kiállitáson annak adták a legnagyobb aranypénzt. S hozzá szálas ember, egyenes, mint az erdei fenyü, hogy pingálni se lehet különbet s mindenek fölött meg kedves. Olyan behizelgő, kivánatos minden szava, hogy a tavaszi napsugárban fürdöző szellőzsongás elbujhatik mellette.

Ilyen ember volt Szunyog Imre.

Nem hiába lelkesedett érte az egész falu annyira. Szendi Mátyásné legalább, hogy haza vergődött az énekpróbáról, ezekkel a szavakkal rontott be otthon:

— Megenni való ember igazán. Hej, ha valamit nem néznék . . .

— No és ha valamit nem néznél? — ismételte Szendi bácsi, — ugyan mi lenne akkor?

— Tüstént beleszeretnék, — magyarázta ki magát az asszony tüzesen.

— No csak ne bolondulj, anyjuk — intette férje ura, — nem a te szádba való már az ilyen beszéd. Kinek akkora lánya van, mint a mi Juczink, nincs annak már jussa az ilyen bolond szóhoz.

— Hát hiszen a mint vesszük: igazsága is lehet, Matyi. Hanem nem tehetek róla, hogy a szám az egyszer eljárt. Azt akartam csak vele mondani, hogy hát izé . . . Az az ember mindenhogyan beválik. Mit szólsz hozzá Juczi?

A leány a szoba hátsó részében babrált valamivel. Figyelmesen hallgatta édesanyja bőbeszédü szavallatját és hogy most azt a különös kérdést odavetette neki, önkénytelenül megrezzent. Hanem végtére ő sem tehetett egyebet, mint hogy bizonykodni kezdett.

Derék embernek kell lennie annak a Szunyog Imrének, — szólt csöndesen és szégyenlősen tekintett utánna a földre.

— Már, hogy az. — futott utánna Szendi Mátyásné, — s ha én volnék a te helyedben, lányom, ha én volnék a Szendi Juliska, ezer lelke lett légyen annak a Szunyog Imrének, de valamennyivel belém szeretne. Azt szeretném én látni!

— Csitt, anyjuk, ha mondom! — kiált bele az öreg Szendi, — ne hozd annyira zavarba szegény leányzót. Aztán meg nagy kérdés, vajjon a jövendőbeli tanitó ur szintugy bolondul-e minden szoknya után, a hogy már a vászoncselédek minden tetszetős bajusz után vadulni szoktak.

— Hiszen legényember! — vetette oda kaczkiás vállvonással az asszony.

— De hátha semmi szándéka megházasodni?

— El is kergetjük akkor, — csuszott ki a nemzetes asszony szájából a fenyegetés, vagy mit is beszélek! Hiszen a szeméből ki ri a jó vér. A tekintetéből kivettem, hogy egyetlen egy esztendő se telik bele s bizton elvádol egy falubeli lányt a feleségének. Azért csak légy az eszeden te is Matyi, mert hát neked is van lányod, még pedig olyan, hogy egy szolgabiró is megnyalná a kezét, ha megkapná.

Az öreg morgott egyet. Hanem ellenvetést nem mert tenni. Ugy is tudta, hogy hiábavalóság lenne, minek utána az asszony mindig jobban győzi beszéddel.

S ugyanekkor Tóth Lőrinczéknél is csaknem szakasztott olyan diszkurzust folytattak. Itt is volt lány a háznál, pedig tüzről pattant jószág. Ennek már nem kellett az édesanya biztatása, magától is ráehült az uj tanitó ur

Mai lapunk 6 oldal.

00000573

POLITIKAI HIREK.

— **Uj képviselők.** Balassa-Gyarmaton tegnap ellenjelölt hiányában, gróf *Forgách* Antal t. főjegyzőt megválasztották képviselővé kormánypárti programmal. — Az uj belügyi államtitkár, *Jakabffy* Imre a most megüresedet besztercze-naszódi választó kerületbe fog fellépni. Éppen az államtitkár számára szükséges mandátum szempontjából történt *Ciocán* Jánosnak egyetemi m. tanárrá történt kinevezése. Ciocán, bár az egyetemi tanár vállalhat képviselői mandátumot, nem fog a kerületében ujból fellépni és igy a belügyi államtitkár egy tisztán nemzetiségi kerületnek lesz majd képviselője.

A kongrua bizottság.

A kongrua-ügy ma az összeirás stádiumában van. Hogy mennyire haladtak ezzel elő, az a bizottság titka, de annyi bizonyosnak látszik, hogy az immár két esztendő óta folyó összeszeirás nincs bevégezve. A munkának eme stádiumában szinte feltünő a hivatalos lapban ma megjelent publikáczió, a mely arról ad hirt, hogy Wlassics Gyula kultuszminiszter a lemondások, elhalálozások következtében a bizottságban megürült helyeket betöltvén, azt rekonstruálja. A rekonstrukczió különben nem éppen épületes. Mintha csak a legridegebb pártpolitika vezette volna a kultuszminisztert a bizottság ujjáalakitásában. Tizenegy kormánypárti képviselő mellett csak *Horánszky* Nándor és gróf *Zichy* János kaptak helyet a bizottságban, a mi arra mutat, hogy ebben az ügyben, a melyet Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke egyenesen nemzeti kérdésnek mondott: a kormány szükségesnek tartja gondoskodni a maga kompakt majoritásáról. A dolog természeténél fogva arra semmi szükség sincs és sajnálatos tünete a legujabb egyházpolitikának, hogy itt is csak a nyers majoritással akar dolgozni.

A hivatalos lapban megjelent közlés a következő:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister az elégtelenül javadalmazott mindkét szertartásu kath. papság kongruájának rendezése czéljából kiküldött központi kongrua-bizottságot uj tagokkal egészitette ki.

A bizottságba, melynek elnöke dr. *Samassa* József egri érsek, előadója dr. *Timon* Ákos egyetemi tanár, a püspöki kar négy kiküldöttje *Mihályi* Viktor gyulafehérvári gör. szert. kath. érsek, *Bende* Imre nyitrai, dr. *Steiner* Fülöp székesfejérvári és *Ivánkovits* János rozsnyói püspökök mellett, az *egyházi férfiak köréből meghivattak*: dr. *Walter* Gyula esztergomi kanonok, *Szmrecsányi* Lajos egri kanonok, dr. *Várossy* Gyula kalocsai kanonok, dr. *Laureán* Ágoston nagyváradi gör. szert. kanonok, gróf *Széchényi* Miklós jaáki apát, dr. *Dunszt* Ferencz habóti apát, *Rosos* István siófoki plébános, *Csapó* Gábor t. kanonok kaáli esperes-plébános, *Rabár* János cz. apát főesperes, nagykomjáti plébános, *Dedek Crescens* Lajos esztergom-főegyházm. áldozár, egyetemi könyvtárnok.

A világiak sorából: a régi tagok *gróf Andrássy* Tivadar v. b. t. t. országgyülési képviselő, *Bossányi* László, *Fenyvessy* Ferencz, főispán, *Horánszky* Nándor országgyülési képviselő, *Mohay* Sándor országgyülési képviselő, *Németh* Péter kuriai biró, *Pallavicini* Ede örgróf főrendiházi tag, báró *Rudnyánszky* József főrendiházi tag, *Spett* Vincze, *Unger* Alajos.

Uj tagokul meghivattak: *Angyal* József nyug. ministeri tanácsos, országgyülési képviselő. gróf *Desewffy* Aurél főrendiházi tag, *Emmer* Kornél nyug. kuriai biró, országgyülési képviselő, *Ernuszt* Kelemen ny. kuriai biró, főrendiházi tag, *Forster* Gyula ny. ministeri tanácsos, földhitelintézeti igazgató, *Györffy* Gyula országgyülési képviselő, dr. *Gyürky* Ödön, a Budapesti Kath. Kör titkára, *Kammerer* Ernő országgyülési képviselő, *Klobusiczky* János országgyülési képviselő, *Nedeczey* János országgyülési képviselő, gróf *Mailáth* József főrendiházi tag, *Pauler* Gyula ministeri tanácsos, orsz. főlevéltárnok, *Ruffy* Pál országgyülési képviselő, *Szabó* Jenő ny. ministeri tanácsos, főrerdiházi tag, ifj. gróf *Széchenyi* Imre főrendiházi tag, *Szentiványi* Zoltán, gróf *Serényi* Béla országgyülési képviselő, *Smialovszky* Valér országgyülési képviselő ifj. gróf *Zichy* János országgyülési képviselő.

A ministeriumok kiküldöttjeiként meghivattak: a belügyministeriumból *Széll* Ignácz államtitkár; az igazságügyi ministerium részéről dr. *Vavrik* Béla kir. kuriai tanácselnök és dr. *Töry* Gusztáv ministeri osztálytanácsos; a pénzügyministeriumból *Bakonyi* Géza osztálytanácsos és *Tonházy* Gyula jogügyi főtanácsos; a vallás- és közoktatásügyi minister kiküldöttei dr. *Várady* L. Árpád osztálytanácsos és *Tószt* Gyula ministeri tanácsos, közalapitványi kir. ügyigazgató.

Rendkivüli közgyülés a városnál.

Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt báró *Fiáth* Pál főispán elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott, melynek lefolyását a következőkben adjuk:

A napirend előtt báró Fiáth Pál főispán megemlékezett a városi tisztikar egyik tagjának, *Paulovits* Ferencz közgyámnak hirtelen történt elhunytáról s a közgyülésnek a haláleset fölött való részvétét tolmácsolta.

Havranek József polgármester jelenti, hogy a jégkárosultak segélyezésére alakult bizottság a szegény munkásosztály foglalkozására való különös tekintettel a kavicstermelést lehetőleg kiterjeszteni óhajtja s e végből a Susánszki-féle 4600 □ öles kavicstartalmu rétet a város megveszi. Ez az ügy különben az augusztus 29-én tartandó közgyülésen fog letárgyaltatni.

Következett a napirend.

Dr. *Kerekes* Lajos aljegyző előadja, hogy midőn a szinház megvétele befejezett ténynyé vált, a városi képviselő testület elhatározta, hogy azt a modern követelményeknek megfelelően átalakitani, illetve helyreállitani fogják s e czélra már annak idején 20.000 forint előirányoztatott. Azután fölolvassa az épitési szakosztály által összeállitott tervezetet, melyet lapunk mult számában részletesen ismertettünk.

Dr. *Kuthy* József óhajtaná, hogy a munkálatok már november 1-ére befejeztessenek.

A polgármester bejelenti, hogy dr. *Fanta* Adolf az épitési ellenörző-bizottsági elnöki tiszte alul magát fölmenteni kéri, egyuttal maga helyet *Tóth* Arturt ajánlja.

Tóth Artur nagyon megtisztelve érzi magát, de elsősorban a javaslat ellen való kifogásait akarja elmondani. A belső munkálatokat a jövőre kellett volna elhalasztani. Helyesli, hogy a külső munkákat mielőbb foganatositsák, de a festő és kárpitos munkák figyelemre méltó művészeti szempontból mégis bővebb megfontolást igényelnek, mert ott a fősuly mindenekelőtt az izléses összeállitásra helyezendő, azzal pedig ilyen gyors tempóban nem lehet végezni. A vasfüggöny beszerzését szintén elodázni akarja; ez most fölösleges. Inditványozza, hogy a festő és kárpitos munkák a jövő esztendőre halasztassanak.

Pálffy Károly hozzájárul Tóth Artur inditványához, de az épitkezésnél alkalmazandó ellenőrt, mint teljesen fölöslegest, elejteni kéri.

A polgármester szerint az teljesen mindegy akár most, akár a jövőre óhajtják befejezni a munkálatokat, mert a pénz ugy is kell. Azonban ugy lehet, jobb tervek akadnak addig a diszitést illetőleg. Az ellenőrre szükség van, azt mellőzni nem lehet.

Winkler főmérnök nem tartja helyesnek a Tóth Artur inditványát. Ezeket a tervbe vett munkálatokat, mivel azok egymással összefüggnek, egyszerre kell elvégezni. A kétszeri fölforgatással csak a költséget szaporitanók oktalanul. Ami a művészi eszméket, vagy ha ugy tetszik, az esztetikai csint illeti, arra való a bizottság, hogy azt a legjobb belátása szerint érvényre juttassa. Ha éppen tovább tartana az épitkezés, az nem olyan nagy baj, ha a szini évad egy hónappal később kezdődnék. A vasfüggöny a közbiztonság szempontjából halaszthatatlanul szükséges, mivel a miniszter most éppen e végből vizsgáltatja a vidéki szinpadokat. A felügyelő elvetését szintén ellenzi, mert a mérnöki hivatal személyzete teljesen el van foglalva, tehát az ellenőrzést nem teljesitheti. Már pedig ha 7000 frtos házilag eszközlendő munkálatokról van szó, akkor oda állandó szakértő felügyelőt kell alkalmazni.

Pollák Gusztáv: Ha van rávaló pénzünk hát épitsünk. Mirevaló azért a 18000 forintért ilyen hühót csapni! (Általános derültség.)

Gánóczy Flóris: Csodálja, hogy éppen Tóth Artur kivánja a belső munkálatok el-

---

egymás nyakába nem borulhat az ember, mert észrevennék a többiek, hogy ezek szeretik egymást, az pedig mély titok!

Az ifju mosolygó ajakkal, nevető arczczal odajárul a kedves leányhoz és kezet nyujt neki dévaj kedélylyel, söt pajkosan.

A leány ugyanigy!

Mindkét ajak mosolyog, de reszket, mindkét arcz nevet, de lázban ég! Csak a szem, csak az, a mely mindent megment, a mely teljesen átváltozik ez egyszer lélekké, szivvé egy futó pillanatkára.

Látott már valaki ilyen szemet?! Ilyen két pár szemet, a mely egy gondolatnyi időre egymásba mélyed?

Még senkisem! De ki is láthatná? Egy apró gondolatnyi idö alatt két csendes és forró pillanat összeolvad egy egészbe. Az a pillanat két elmult élet összeolvadása és szétszakadása! Két izzó lélek egyesülése és egy dobbanó szív kettészakadása. Mondjam-e tovább?

Az az egy rövidke, gondolatnyi pillanat minden! Minden és mégis semmi!

És mindebből a külvilág, az emberek semmit sem látnak. Ki gondolnu buesuzáskor a szemre? Még maga a két szerelmes se gondol! Hanem valami kényszeriti a szemet, hogy odapillantson abba a másikba, a melyen át egybeszakad a két lélek!

Az az összeolvadó szempillantás lehet, hogy tudatos, de még inkább lehet, hogy öntudatlan! Mert hisz mások előtt mindketten arra gondolnak, hogy arczuk milyen legyen, hogy árulójuk ne legyen. És abból az öntudatlanságból elragadja öket egy kis pillantás. Elragadja öket a földről képzeletben messze, messze, talán a tündérmesék aranyos világába, kimondhatatlan szép, boldog hazába — egy pillanatra!

Aztán ujra semmi sincs!

A sablonos pajkos köszönés és dévaj kaczagás eltakarja az arczon a hatást. Mikor pedig a pajkos, dévaj szellem elmulik az arczról, akkor már a bucsu ugy is meg volt. Akkor már megtörtént a szakadás és nem kell vigyázni az arczra, hogy áruló rándulása ne legyen.

Akkor mindenki a magányt keresi, hogy visszaidézze emlékébe azt az egyetlen mélységes pillantást, azt a pillanatnyi pillantást, mely öt a mesék boldog, aranyos, lehetetlenül szép világába helyezte! Ám hiába!

Az a futó kis ezredrész-másodpercz, akkor mikor két szerető lélek szakad egymástól, nem oly erős, hogy odarajzolja képét a szivbe. Elfut az, mint az idö szokott, vagy mint csalóka kép, vagy mint boldog álom! Az emberben csak a fájdalom marad meg, a lélekben csak ür. A szivben csak egy forró vágyódás az után, a kitöl elszakadtunk hosszu időre vagy talán örökre!

Ez az időpont az, mely a legtöbb embert világfájdalomra készteti. Ez az, mely a költök tollát boldogtalan szerelem panaszos hangjaira ihleti.

Ez az időpont az, a melyben az ember gyülölni akar mindenkit és mindent széles e világon!

És gyülölne is, ha a fájó gondolat mellett nem állna résen egy másik. A mely a borúból derűt csinál, a mely az elcsüggedőt tovább közdeni készteti, a mely a boldogtalan lélekbe beleoltja a boldogság egy igen piczi csiráját.

És ez a másik gondolat, mely az ember lelkét sokáig csak egyedül vigasztalja, ez az ember örök kisérője: a remény!

00000577

halasztását, holott azelőtt ő kardoskodott legjobban mellette.

Dr. *Saára* Gyula hozzájárul Tóth Artur inditványához, de kijelenti, hogy a vasfüggönyre szükség van! Az ellenőrzéssel a mérnöki hivatalt kell megbizni.

Dr. *Kuthy* József fölveti a kérdést, vajjon a szinház belseje meghagyható-e mostani állapotában? (Közbekiáltások: Nem! Türhetetlen!) Akkor tehát épitsünk meg egyszere mindent. Ha nekik (a bizottságnak) szabad kezet engednek, ők azt megcsinálják ugy, hogy esztetikai szempontból sem lehet senkinek kifogása, csak a főmérnök szavatoljon arról, hogy a munkálatok nov. 15-ig befejezhetők lesznek. Ha nem, az esetben ő is Tóth Artur inditványához járul. Kéri az ellenőr napidijának megállapitását.

Winkler: Ő a határidőre nézve felelősséget nem vállalhat, de hiszi, hogy a kitüzött időre rendben lesznek. Mért akarják a munkálatok egy részét elhalasztani, holott most épen a munkások foglalkoztatása az egyik főczél?

Laufenauer Ferencz nem hiszi, hogy nov. 15-ére befejezhető legyen.

A *polgármester* szintén aggódik, hogy a szinészek később kezdhetnének játszani. Inditványozza, hogy sürgősen kerestessék meg a társulat igazgatója, ki ez időszerint Sopronba készül, hogy jövetelét elhalaszthatná-e deczember elsejéig? Ha igen, az esetben addig elvégeznék az összes tervezett helyreállitási munkálatokat; ha pedig előbb szándékozna jönni, akkor a festő és kárpitos munkákat a Tóth Artur inditványához képest jövőre halasztanák.

Tóth Artur Gánóczy által félremagyarázott szavának helyreigazitásául megjegyzi, hogy ő igenis óhajtja a belső rendezést, de azt alaposan megvitatandónak véleményezi. Az elhamarkodott munkának nem szokott jó gyümölcse lenni. Ha előbb kezdték volna, ugy ő is szivesen belenyugodna, de igy nem. A vasfüggöny pedig még sohasem mentett meg senkit. (Ellentmondások.) Ő fölöslegesnek tartja. Kéri inditványa elfogadását.

A főispán fölteszi a kérdést, hogy kik akarják a belső munkálatokat elhalasztani és kik ragaszkodnak ahhoz, hogy a polgármester által emlitett föltétel kedvező megoldása esetén az összes munkálatok most, egyfolytában végeztessenek?

A többség a polgármester inditványát fogadja el.

Tehát e szerint ha a szinészek ide való jövetelüket deczember 1-ig elhalasztják, akkor addig rendbehoznak mindent, ha pedig előbb akarnak eljönni, az esetben a Tóth Arthur inditványa értelmében fogják a munkálatokat foganatositani.

(Itt pótlólag megemlitjük, hogy a nézőtér belső átalakitásával egyidejüleg a földszinti zártszék-sorok is átalakittatnak, olyképen, hogy a közönség ezután egész kényelmesen sétálgathat ki a buffetbe a fölvonásközökben.)

Az ellenőrt a többség elveti.

Következett a tárgysorozat többi pontja, melyekkel már sokkal gyorsabban végeztek. A felsővárosi iskola, ugy szintén a szinház épitési költségei, nemkülönben ez utóbbi és a közkórház telkének megvétele kölcsön utján fog fedeztetni s e czélból a hazai takarékpénztárak országos jelzálog intézetéből 130.000 frtos kölcsönt vesznek föl 50 évi 5% amortizációra. Ezen tervezet még a miniszteriumhoz lesz fölterjesztendő, melynek jóváhagyása után *Sommer* Mór és *Vaimár* Ferencz bizottsági tagok a pénz fölvételével megbizatnak.

A közgyülés a *vásártéri járda kiövezetését* 1250 frt költségben elfogadja.

A *bicskei* h. é. vasutra a város annak idején 50.000 forintot szavazott meg. A vasuttársaság most megkeresést intézett a tanácshoz az összesen három részletben fizetendő összeg első, illetve második részletének kiutalása iránt. Az első részlet most kifizetendő lesz, de mivel az alsó és felső álapépitmények befejezését a társ ság még nem igazolta, a második részlet kifizetése annak megtörténtéig függőben hagyatik.

Ülés vége 11 órakor.

ÚJDONSÁGOK.

— **Az oltáregyleti** sz. mise a *jövő vasárnap augsztus 7-én d. e. 10 órakor* a szemináriumi templomban fog a Mindenhatónak bemutattatni.

— **Gróf Zichy Jenő utja.** Az őshaza kikutatására gróf Zichy Jenő tudvalevőleg most van harmadszor utban Ázsia területén. Legutóbb a szibériai Tomszkban tartózkodottt expedicziójával, honnan barátjához, Telegdy József országgyülési képviselőhöz hosszabb levelet irt. A levélből itt adjuk a következő nagyérdekü részleteket: Tobolszktól bolond nagy ut volt ez idáig, onnét Omszkig hetedfél napig éjjel-nappal utaztunk, nappal 42—45 fok meleg, éjjel 4—5 fok, majd megsültünk és majd megfagytunk. Omszkban négy nap időztünk és megint négy nap utaztunk Tomszkig, ez már most az Altai hegységben van; innét négy nap mulva Krasznojárszkba utazunk, ott maradunk augusztus 15-ig, onnét a Jeniseyin megyünk le Irkutskig, ott maradok szeptemberig, mely hónap 2-án fogok a Baikálon átkelni és utazni a hinai határ felé teveháton Kiachtába, Manachaiba (ez még kinai határváros), onnét Urgára ez a lámák, a buddhista főpapok lakhelye és vagy hetven boncz-klastrom székhelye, a hol a régi mongol mandzsu-dinasztia archivumai vannak vagy voltak! Ezt még nem tudni! Ha beletekinthettem, tudni fogom! és ettől szép eredményt várok. Itt kezdődik a 3—4000 méter magasságban fekvő Gobi-sivatag, ezen a fensikon keresztül megtart az ut három-négy hétig teveháton haladva, sátrakban tanyázva, még a vizet is magunkal kell vinni és igy érkezünk majd el Pekingbe! Ez lesz circa október elején! Deczember közepéig ott maradok és onnan indulok majd vissza a drága kis magyar haza felé. Adja az Isten, hogy ott is siker koronázza fáradozásomat! Átkeltünk tehát eddig a Kaukázuson, Uralon, most az Altai hegységen; — a Gobi nyugati részén a Himalaya Hanhay-féle hegylánczot érjük, a hol hajdan Dzsingisz khán tartózkodott. Voltunk a kalmuk-oknál, kirgizeknél, tatároknál, mordvinok, tschuvaszok, bashkirok, ostiákoknál. Most jövünk a mandzsurok, tungusok, turkmenek, mongolok és kinaiakhoz. Ezzel befejeződik ezen expedicziám tanulmányutja és térek haza az óriás anyaghalmazt feldolgozni! És azzal azután vége! Jó éjszakát! üdvözöl igaz barátod *Zichy Jenő.*

— **A magyar lapkiadók országos kongresszusa** e hó 20-án ül össze *Budapesten.* A kongresszus főtárgyát a hirdetés és falragaszbélyeg eltörlésének ügye teszi. Eddig már több mint 200 vidéki lap csatlakozott a mozgalomhoz, ugy hogy a kongresszus igen népesnek igérkezik. Az előkészitő bizottság a kongresszus elnöki tisztének viselésére *Zilahi* Simont kérte fel, a ki az elnökséget el is fogadta.

— **Tekeverseny.** A belvárosi katholikus kör kerthelyiségében a nyáron már a harmadik tekeverseny folyik, több értékes nyereménytárgygyal. A versenydobálás naponkint d. u. 5 és 7 óra között történik, melyre czuttal is felhivjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Tüz.** Gárdony községben f. hó 1-én *Darabos* Lajos ref. tanitó istállója ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A kár mintegy 150 frt, mely azonban megtérül a biztositás által.

— **Ünneprontók.** A mult vasárnap délelőtt jén *Vértessy* Lajos nyéki birtokos 8 négyökrös szekérrel és 3 kocsival hordatta majorjába az aratók részgabonáját. A takaritást végező béresek hangos csengetyüszó és ostorpattogással vonultak végig a templom előtt, a hol a hivek éppen a vasárnapi istentiszteletre gyülekeztek s igy az ájtatosságot a legbotrányosabb módon megzavarták. A helyszinén megjelent csendőrök előtt Vértesyné kijelentette, hogy kénytelenek vasárnap is dolgoztatni, mert ugyis megkéstek a takaritással. Az aratógazda pedig, ki 22 munkással a majorban kazaloztatott, azt mondta, hogy Vértesy a munkanapon egyáltalában nem ád kocsit az aratóknak, azért kell most betakaritaniok. Nyék község elöljárósága — mint értesülünk — Vértesyt följelentette a járásbiróságnál.

— **Szobatüz.** Tegnap délután fél 5 óra táján tüzilárma ijesztette meg a lakatos-utcza lakóit. *Braun* Adolf kereskedőségéd, ki a „posvány-köz“ név alatt ismeretes kutyaszoritó felső szögletében levő Bruckmüller-féle házban lakik d. u. fél 4 órakor eltávozott hazulról és bezárta a lakás ajtaját. Alig egy jó félóra mulva a házbeliek erős füstfelhőt láttak kitódulni az udvari szoba ablakán. Mivel Braunt többen látták elmenni, teljesen kizártnak tartották azt a lehetőséget, hogy talán ő ott bent pipázik, a mi különben nem tartozott a kivételes esetek közé. Berontottak tehát az időközben egy más kulcscsal kinyitott ajtón s látták, hogy Braun ingóságai komoly veszedelemben forognak, a mennyiben már azok egyrésze lángokban áll. Egy ott ödöngő legénykét azonnal tüzoltókért futtattak, de mire azok megérkeztek a házbeliek egészen eloltották a tüzet. Braun a körülményekhez képest érzékenyen károsodott. Elégett egy pamlagja, egy elegáus függönye, azonkivül több butora is megperzselődött. A tüz keletkezésének okát kideriteni nem lehetett, de valószinü, hogy Braun vigyázatlansága okozta.

— **Szegény emberek tolvaja.** Még májusban történt, hogy egy éjjel *Antal* János és *Kis* János inotai urasági béresektől valami rejtélyes tovaj nagy mennyiségü élelmiszert és ruhanemüt lopott el. A csendőrségnek végre sikerült a tettest *Trummer* Katalin inotai asszony személyében kinyomozni, de kézrekeriteni nem lehetett. A tolvaj a lopott portékát Várpalotán *Vavró* Jánosnénak ugy „kéz alatt“ eladta, s az azt be is ismerte. Trummer Katit, ki mostanában egy környékbeli béressel áldatlan nászutra indult, a csendőrség erősen kutatja.

— **A javithatatlan.** Sok baja volt már a fejérvári rendőrségnek özv. *Szmertnik* Sándornéval, azért, hogy végtére megszabaduljon tőle, hazatolonczoltatta a szomszédos *Velencze* községbe. Az előkelő családból származott, de erkölcsileg már teljesen elzüllött némber azonban ugy látszik nem akar megjavulni, mert mint Velenczéből, irják folyton iszik s különben is botrányos életet folytat. Kéregetésből tartja fenn magát s ha valahol elutasitják, az egész falut fölgyujtással fenyegeti. Az elöljáróság most a szolgabirósághoz fordult, hogy szabaditsa meg őket a veszedelmes asszonytól.

— **Kifogott hullák.** A közelmult napokban *Érdnél* egy 55—58 évesnek látszó férfiu hulláját fogták ki a Dunából. Az *iváncsai* határban pedig egy 12 évesnek látszó fiugyermek hulláját találták meg a parti halászok, a kiben *Martinszky* István és neje *ercsii* lakosok saját Andris fiukra ismertek. A fiu pár nappal azelőtt esett véletlenül a vizbe az iváncsai urodalmi malomnál.

— **Véres verekedés.** *Pázmándon* a mult vasárnap *Nyárai* János odavaló legény összeveszett a korcsmában unokatestvérével, *Burján* Györgygyel. Rövi szóváltás után hajbakaptak s a küzdelem hevében Burján György előkapta bicskáját s azt oly erővel döfte Nyárai arczába, hogy a hegye az álkapocs alatt jött ki. A sesesült azonnal összerogyott, vérengző atyafija pedig elmenekült. Feljelentetett a székesfejérvári törvényszéknél.

— **Végzetes verébszedés.** Folyó hó 2-án delután *Seregély* József vonalőr 8 éves fia a sóstói berekbe indult verebészni. Fölment a Schmölcz emlékkő mellett levő magas akáczfára, s midőn már zsákmánynyal megrakodva onnán lefelé iparkodott, valahogy eltévesztette a kapaszkodást s lebukott a négy öles magasságból. *Dóczi* György reáliskolai tanár, ki akkor éppen arrafelé sétált, látta a szerencsétlen esést és és azonnal segitségért sietett. *Bódis* György vasuti őr bevitte az eszméletlen fiut a sóstói őrházba s ott az időközben megérkezett dr. *Palánszky* Miklós konstatálta, hogy sulyos belső sérülést és agyrázkódást szenvedett. Az inge aljában egy agyonnyomott verébfiókát találtak. Intő példa ez a szülőknek, gyermekeknek, mely alighanem egy csintalan gyermek életébe kerül, de bizonyára meg lesz az elrettentő hatása — mig el nem felejtik.

00000578

— **Tolvaj bakter.** *Csiráky* Antal gróf börgündi birtokos zabföldjéről a napokban *Tóth* József, az adony-szabolcsi helyi érdekü vasut I. számu őrházában lakó őr, a már learatott zabból 10 csomót minden szóbeszéd nélkül tulajdon kocsijára rakott s azzal nyugodtan hazaballagott. A jeles baktert, a ki a szocziális eszméket gyakorlatilag próbálta érvényesiteni, feljelentették az illetékes hatóságnál.

— **Hitvesgyilkos.** *Budai* János pákozdi vagyonos gazdaember sokat czivódott a feleségével, egy szemrevaló menyecskével, mert gyanuskodott reá, hogy másokkal viszonyt folytat. Féltékenységét csak fokozta, mikor neje többször arról szólott neki, hogy Székesfejérvárra megy szolgálatba. Ekkor elhatározta, hogy elpusztitja a hütelen asszonyt. A mult nyáron egy heves családi jelenet alkalmával bicskát rántott elö Budai János, s az asszonynak támadt: Pokollá tetted az életemet, ezért megöllek! — kiáltott s halálra szurkálta az asszonyát. A székesfejérvári kir. törvényszék szándékos emberölés büntette miatt 15 évi fegyházra itélte el Budai Jánost. Apósát pedig keresetével, melyben az elhunyt leánykori gyermeke részére tartásdij megállapitását kérte, elutasitotta. A budapesti kir. itélötábla most helybenhagyta a törvényszéktől kiszabott büntetést, de gyerektartás iránti keresettel polgári perre utasitotta a meggyilkolt asszony atyját.

— **Rendöri hirek.** Kripcsi *Szabó* István gözmalom-közi lakost, ki a hét elején midön kocsijával az utczán örült sebességgel hajtott, kevésbe mult, hogy *Görgey* honvédtábornokot el nem gázolta — a rendörség 5 frt pénzbirságra és 6 órai elzárásra itélte. — *Kocsis* András már régebb idö óta rendszeresen dézsmálgatta *Majer* Ferencznének a vasuti dülöben levö szénáját, s a rendörség ismételt idézésére még csak a fülét sem billentette. Ezért ma végre elökerittetvén — 20 frt pénzbirságra és 6 forint kártéritésre itéltetett.

VII. 23/2. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a székesfehérvári kir. járásbiróság VII. 23/98. számu végzése által Dr. Csöppentzky Mihály ügyvéd által képv. özv. Pallag Ferenczné végrehajtató javára ifj. Füstér Imre és neje végrehajtást szenvedettek ellen 124 frt tőke, ennek 1897. év augusztus hó 1. napjától számitott 5% kamatai s eddig összesen 34 frt 80 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag leilletve feülfoglalt és 585 frtra becsült különféle butornemüekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a székesfehérvári kir. járásbiróságnak VII. 23/2/98. sz. kiküldést rendelö végzés folytán a helyszinén vagyis Sz.-fehérvárott leendö eszközlésére **1898. augusztus hó 16-ik napjának délután 3 órája** határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendö ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendö.

Kelt Székesfehérvár, 1898. évi augusztus hó 2-ik napján.

Angyal Gábor,
kir. birósági végrehajtó.

ELADÓ HÁZ.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

HÁZ

nagy udvar, kert és kitünő ivóvizet szolgáltató kuttal, istálóval — szabad kézből jutányos áron

ELADÓ!

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utczai üzletében és a háznál Zöldfa-utcza 27. szám alatt.

Ajánljuk a római katholikus egyéneknek

AZ

„UNIO CATHOLICA"

biztositási szövetkezetet

TÜZ ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSITÁSNÁL.

Olcsó dijak! — Jó feltételek!

CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK * * * * * * * * * * * * * * * * * BIZTOSITÁSA FOGADTATIK EL.

Az „UNIO CATHOLICA" dunántuli felügyelőségének vezetője

NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.

BÖVEBB FELVILÁGOSITÁSSAL SZOLGÁL A SZERKESZTŐSÉG. 12

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejérvár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb **női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek** és azok meglepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonnemüekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitünő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr . . . . . most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „ 7 frt 50 kr . . . . . most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „ 25 frt — kr . . . . . most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosithatom.

Tisztelettel **STEININGER SÁNDOR.**

Nyomatott Szammer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000579

302 ember, aug. 8-án Székesfejérvárról szabadmenetben *Budapestre* vonul, hova 9-én érkezik, onnan azután tovább megy. — Ugyancsak a báró Gagern nevét viselő 12. uhlános ezred, 3 törzstiszt, 3. főtiszt és 741 ember f. hó 6-án Martonvásáron keresztül Budapestre vonul. — A 69. gyalogezred tartalékosai 16-án a *zámolyi* határban harczászati lögyakorlatokat fognak végezni.

— **Halálozás.** *Paulovits* Ferencz városi közgyám, tüzoltó alparancsnok tegnap délelött fél 11 órakor szivszélhüdés következtében hirtelen elhunyt. — Temetése ma délután 5 órakor ment végbe nagyszámu közönség részvéte mellett. Béke hamvaira!

— **Tüz.** A napokban *Tihanyi* Dániel *csapodi* szölöhegyi lakos két (4 és 6 éves) fiacskája a ház tövében, a hol nagyobb mennyiségü szalma és más gyulékony anyag volt tölhalmozva, gyufával játszott. Az eldobott gyufától csakhamar tüzet fogott a szalma rakás, attól pedig meggyulladt a ház nádfödele. A szülök a távolabb esö földjükön dolgoztak s mire odasiettek, már az egész ház lángokban állott. Benn égett ugyszólván minden ingóságuk. Biztositva semmi sem volt.

— **Kérelem.** Egy hajdan jobb napokat élt, de teljesen elszegényedett beteges öreg asszonyra hivjuk fel a könyörületes emberek figyelmét. Különösen a nemes szivü hölgyeket kérjük, hogy kegyes adományaikat vagy az illetö czimére: özv. *Kukorelly* Károlyné Zöldfa-utcza 29. szám vagy pedig lapunk szerkesztöségébe küldeni sziveskedjenek.

— **A mulatság vége.** *Noficzer* Ferencz mázoló a mult hó 25-én feleségével és több kebelbeli barátjával együtt iddogált a vásártéren levö Antal-féle vendéglőben. Hogy mi történt ott a mázoló és a többi vendégek közt, azt maga Noficzer tudná legjobban megmondani, ha ugyan képes visszaemlékezni, a poharazás közben történtekre; de akár politikai nézeteltérés, akármi más egyéb bizonyára volt a dologban, mert midőn Noficzer hajnali 2 órakor életpárjával hazafelé ballagott, a Havranek-féle kőfa ragó előtt a korcsmából utána ment *Tóth* Imre, *Nyikos* Ferencz, *Lendvai* István, *Lendvai* György és *Szeges* Antal polgártársai elkapták és alaposan elpáholták. Midőn a boldogtalan mázoló e szabálytalan tempóban reáhullott ütlegek alatt az anyaföldre roskadt, a vérszomjas emberek még csizmasarokkal is összerugdosták. Később, hogy valamennyire magához tért, felesége hazavezette, másnap pedig a vad kompániát följelentette a kir. járásbiróságnál.

— **Az uhlánusok lóversenye.** A székesfejérvárott állomásozó 12-ik dsidás-ezred tisztikara szombaton délután lóversenyt rendezett. Fél három órakor kezdődött a verseny, melyre a gyönyörü szép időben a város és a vidék egész intelligenciája megjelent és nagy érdeklődéssel nézte végig a futtatásokat. Versenybirák voltak: Lobkovitz Rudolf herczeg hadtestparancsnok, Gagern Ottó báró lovassági tábornok, a 12. dzsidás-ezred tulajdonosa, Kránitz János altábornagy, Attems Móricz gróf tábornok, onori Lyro Emil ezredes és Dravadoli Matics Henrik örnegy. A versenyek részletes eredménye a következö volt: 1. Akadályverseny. 4000 méter. Futott hat ló. *Makart* (lovagolta Conrad főhadnagy) első, *Nábob* (lovagolta Wurmbrand gróf főhadnagy) második, *Nefretis*, (lovagolta Führich hadnagy) harmadik. II. Uhlánusok vadászversenye. Futott hat eskadronból 2—2, a mücsapatból 1 ulánus. A négy első aranydijat kapott. III. Akadályverseny. 4000 méter. Futott öt ló. *Fecske* (lovagolta Zoller főhadnagy) első, *Chrysantheme* (lovagolta Schwarzenberg herczeg főhadnagy) második, *Tüske* (lovagolta Pollet százados) harmadik. IV. Akadályverseny altiszteknek. 4000 méter. Futott eskadrononkint 2—2, a pótkeretből és a müszaki csapatból 1-1 altiszt. A négy első aranydijat kapott. V. Vadászlovaglás. 4000 méter. Futott hat ló. *Raimonde* (lovagolta Führich hadnagy) első, *Nerina* (lovagolta Kiskovski hadnagy) második, *Öhlberg* (lovagolta König hadnagy) harmadik. VI. Akadályverseny. Futott öt ló. 4000 méter. *Bumbum* (lovagolta Wurmbrandt gróf főhadnagy) első, *Akar* (lovagolta König hadnagy) második; egy ló elbukott, kettö kitört. A versenyekben résztvett tisztek diszes ezüst tárgyakat kaptak.

— **Tolvaj aratóleány.** Sok szép poétikus dolgot, szerelmes és más egyéb történetet hallottunk már az arató, azaz hogy jobban mondva marokszedö lányokról, de hogy tolvaj is akadjon köztük, azt szinte hitetlenül fogadnók, ha olyan megbizható helyről nem kaptuk volna ezt a kis hirt. A mult hét végén mintegy tiz oroszláni és kecskédi asszony dolgozott a bicskei határban, köztük *Huj* Anna tarjáni leány is. Élénk szemü leányzó volt ez, de azokat a bizonyos hamis pillantásokat nem annyira a rendeket vágó deli legényekre, mint inkább társnői csekély hipotékáira vesztegette. Kapta magát egy holdvilágos éjjel, mikor a többiek a kepék tövében szenderegtek, összeszedte az asszonyok összes ruhanemüjét s azzal titkon odébb állott. Hanem nem vihette messze, mert a lopásról időközben értesitett csendörök elfogták és átadták a *vaáli* járásbiróságnak.

— **Lakatos Andrist elfogták.** A legraffináltabb czigány betörőt, ki ezelött pár héttel egy éjszakán három betörést kisérlett meg, de akkor szerencsésen elmenekült, a rendőrség hosszas hajsza után ma reggel elfogta s a kihallgatás után — valószinüleg már holnap — át fog adatni a kir. ügyészségnek.

— **Magyarország népesedése junius hóban.** A m. kir. központi statisztikai hivatal Havi Közleményeinek most megjelent junius havi füzete a mult hónap népesedésére vonatkozólag a következö érdekes adatokat közli: Magyarországon és Fiumában az élve szülöttek száma a lefolyt junius hónapban 44.096, a halva szülötteké 958 volt. A halálozások összes száma 32.877. A népesség természetes szaporodása tehát 11.219. Népesedési mérlegünk kedvezöttlenebb volt az idei juniusban, mint a tavalyi év ugyanezen hónapjában: közel 6000-rel kevesebb a születés, s majd másfélezerrel több a halálozás, ugy, hogy a szaporodás több mint 7000-rel maradt el a tavalyi szaporodás mögött. Aránylag a legtöbb születés az ország legmagyarabb részére, a Duna-Tisza közére esett, a legkevesebb a Tisza-Maros szögére. A halandóság legerősebb volt a Tiszántul, legkisebb a Dunántul. A megyék közül a legmagasabb halálozási arányszámmal Ugocsa szerepel; vele szemben a legkedvezöbb arányszámot Brassómegye mutatja. A városi törvényhatóságok között halandóság tekintetében Komárom állott legjobban, Szatmár-Németi a legroszabbul. Juniusban több mint 140 olyan község volt, ahol a halálozások száma több mint 5-tel multa felül a születéseket. Egész sereg olyan községet találunk, ahol egy születés sem volt, a halálozások száma meg 6–8 között váltakozik.

— **A Männlicher könnyebb lesz.** Katonáéknak megint pénz kell puskára. Néhány millió póthitel alkalmasint elkel majd arra a czélra, hogy a Männlicher snlyát, mely eddig 4·40 kilogramm volt 3·30 kilogrammra könnyitsék. Az osztrák Landwehr hivatalos lapjának ugyszólván apró hirdetései, a helyi érdekü vasutaknak szóló utasitások közé eldugva találjuk báró Welsersheimb Landwehr-miniszter rendeletét, mely az uj fegyver behozatala felöl intézkedik. Katonai körökben fontosnak tartják az ujitást, mert ezzel az osztrák-magyar hadsereg fegyvere a legkönnyebb lesz, még a német hadseregénél is 70 grammal könnyebb. Ez a változás — a mint nyiltan bevallják — nem annyira a legénység terhének csökkentése végett történt, hanem inkább a fegyver lövőképességének emelése czéljából. Eddigelé ugyanis 110 töltényt, mig ezentul 130 darabot lőhet el minden egyes katona. A régi Männlichereket pedig erre az uj szerkezetre nem lehet átalakitani. Vajjon ez az ujitás, a fegyvernek eme könnyitése megéri-e azt az óriási terhet, melyet a nép vállaira raknak, arra talán a szakértők sem tudnak határozott választ adni. A milliókat azonban ujra elnyeli a telhetetlen Moloch.

— **Iroda-helyiség változtatás.** *Dr. Hajós Rezső* székesfehérvári *ügyvéd irodáját* a kórház-utcza 2-ik számu házból a *Kossuth utcza 20-ik számu házába* — Hellensteiner féle ház — helyezte át. Ugyanitt vehetik át az érdekeltek néhai dr. Hermann Sándor ügyvédre bizott ügyeiknek iratait.

— **A kegyelet.** Az a nép érdemli meg a jövöt, a mely megbecsüli multját. A nemzetek legnagyobb erénye a kegyelet, melylyel a mult örömei és szenvedései, történetök korszakos dicsőségei és megrázó katasztrófái, — vezérlő nagyjaik iránt viselkednek. Az öröm vagy bánat, mely egy-egy nevezetes évfordulón kegyeletes visszaemlékezést ébreszt az utódokban, egy-egy bizonyitvány arról, hogy ez a nép megérdemelte a mult örömeit és okulni akar a hajdan csapásain. A monumentális, avagy a legkisebb emlék is, melyet az évfordulót ünneplő kegyelet emel, egy-egy diadaloszlopa annak a nemzedéknek is, mely az emlékre összeadta filléreit, rászentelte tudását, müvészetét. — Nevezetes évfordulója a magyar nemzetnek a jelen év. S a nép nem volt érzéketlen, mikor ünnepelnie kellett félszázad előtt lefolyt küzdelmét és alkotmányos jogainak törvénynyé, élö valóvá váltát. Lelkesen és áldozattal ünnepelt a nemzet s itt és ott kisebb-nagyobb emlékeket emelt az évforduló örömére. A kegyelet nyilatkozik meg mindez emlékekben, kegyeletre oktatják a jövő nemzedéket. — Leghatalmasabb emléke az évfordulónak az az óriási csatakép, melyen magyar és lengyel müvészek dolgoztak egy esztendön át. Ecsetjöket a kegyelet, a mult szellemének ihletése vezette és a mü, melylyel megörökitették a szabadságharcz egyik legszebb diadalát, a mily kegyeletes czélzatában, épp oly müvészi a kivitelben, buzditó, lelkesitő és tanulságos. Az ország szivében, a fővárosban áll a kép, mielött külföldi vándorutjában hirdetné dicsőségünket, jelképeül annak, hogy a kor neve, melynek emlékeztetője, minden magyar szivének kellös közepén van bevésve. Idegen országok fiai, németek, francziák, olaszok s mind kik átutaznak Budapesten, elragadtatással szólnak erről a képről s nem győzik dicsérni azt a nemzetet, mely szabadsága bajnokainak már egy félszázad multán is ilyen hatalmas emléket készit. Mennyivel többet lát ezen a képen a magyar, melyen envéreivel találkozik, a ki tudja kije, mije volt a sok jeles, kit a képen megörökitvék. Bizony mindannyink dicsősége a *Bem—Petőfi körkép*, mert mindnyájunk nevében emléke a szabadságharcznak és a félszázados évfordulónak.

— **Egy csinos ház vegyeskereskedéssel együtt jutányos áron eladó. Értekezhetni a szerkesztöségben.**

KÜLÖNFÉLE.

[] **Tizenöt éjszaksarki expediczió** van jelenleg utban. Ezek közül kiválnak a következők: A svéd fokmérő-expediczió, mely május 23-dikán indult el Gothenburgból és junius 28-án érkezett az Adventöbölbe. A jégalakulás azonban oly kedvezötlen, hogy a munkával nem igen haladnak elöre. A második svéd expedicziót Unthorst tanár vezeti. Az Antarctic nevü hajón utazik, de szintén sokat kell küzdenie a kedvezötlen jégáramlatokkal. Mindamellett remélik, hogy október 15-ig sikerülni fog a tudósnak tudományos czélját elérni. Az angol Wellman expedicziója Archangelben kelt hajóra és 83 szibériai kutyával látta el magát. Utközben találkozott a norvég »Grönland« hajóval, melynek kapitányától megtudta, hogy eddig hiába kutatott Andrée után, mert semmi nyomát se találta. Egyben azt is jelentette, hogy, hogy jégáramlatok lehetetlenné teszik a följebbhatolást. Ennek következtében Wellmann eltökélte, hogy a kedvezőbb körülményeket a Ferencz József-földön várja be. Érdeklődéssel várják a Standlig-féle Lena-expedicziót eredményét is, mely 14 hét előtt indult

00000576